

Література.

1. Крикавський Є. В. Логістика. Основи теорії: підруч. Львів : Інтелект-Захід, 2006. 206 с.
2. Уотерс Д. Логистика. Управление цепью поставок. Москва : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. 503 с.
3. Сумець О. М. Стратегія підприємства: навч. посібник. Київ : ВД «Професіонал», 2005. 253 с.
4. Логістична стратегія. *Навчальні матеріали онлайн* : веб-сайт. URL: https://pidru4niki.com/71725/logistika/logistichna_strategiya
5. Фролова Л.В. Логістичне управління підприємством: теоретико-методологічні аспекти: монографія. Донецьк : ДонДУЕТ ім. М. Туган-Барановського, 2004. 161 с.
6. Шандрівська О. Є., Кузяк В.В., Хтей Н.І. Логістичний менеджмент. Теоретичні основи : навч.-метод. посіб. Львів : Львівська політехніка, 2014. 195 с.
7. Тюріна Н. М., Гой І.В., Бабій І.В. Логістика : навч. посібн. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 392 с.
8. Аникин Б.А. Логистика : ученик. 3-е изд., перераб. и доп. Москва : ИНФРА-М, 2014. 368 с.
9. Кальченко А. Г. Логістика : підручник. Київ : КНЕУ, 2013. 85 с.
10. Родников А.Н. Логистика: терминологический словарь. Москва : ИНФРА-М, 2000. 340 с.
11. Окландер М.А. Логістика : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2008. 346 с.
12. Маркетинг і логістика : концептуальні основи та стратегічні рішення. Навч. посібник у схемах і таблицях (для організації самост. роботи студентів ВНЗ). / С. В. Смерічевська, М.В.Жаболенко, С. В. Чернишова та ін.: за заг. ред. С. В. Смерічевської. Львів : «Магнолія 2006», 2013. 552 с.

**ХАРАКТЕРИСТИКА ЗОВНІШНЬОГО ТА ВНУТРІШНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА
ОКРЕМОГО ВИДУ БІЗНЕСУ**

*Філатова В. Р., здобувач вищої освіти 4-го року навчання,
filatovavr2@gmail.com*

*Науковий керівник: Шинкаренко В. Г., д. е. н., професор
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

В умовах постіндустріальної модернізації світової економіки, переходу сучасної цивілізації на шлях стійкого розвитку, підприємництво стає невід'ємною ланкою в структурі суспільного відтворювального процесу, без якого неможливо забезпечити успішний соціально-економічний розвиток і зростання ефективності

виробництва. Здатність швидко адаптуватися до змін кон'юнктури ринку, апробувати проривні ідеї, простота й гнучкість структури управління роблять підприємницьку діяльність привабливою для економічно активного населення. Відсутність механізму системного регулювання розвитку підприємництва вимагає узагальнення теоретичного й емпіричного досвіду з метою формування концепції стійкого розвитку української економіки на засадах формування ефективного підприємницького сектору.

Кожне підприємство функціонує у певному середовищі, яке забезпечує ефективність його діяльності, визначає умови існування. Дослідженню складових елементів середовища підприємницької діяльності присвячені численні публікації зарубіжних і вітчизняних авторів. Зокрема, Дж. Блайт чинники зовнішнього середовища поділяє на дві категорії: близькі до організації (так зване макросередовище) та чинники загальні для суспільства в цілому (макросередовище). Чинники мікросередовища, у свою чергу, включають базу клієнтів, розташування складів, існування місцевих груп впливу, а макросередовища – законодавство, міжнародну конкуренцію, коливання обмінного курсу і, навіть, зміну кліматичних умов.

На найпростішому рівні середовище підприємства можна поділити на внутрішнє та зовнішнє середовище (мікросередовище, тобто конкурентне середовище, до якого належить підприємство, його прямі конкуренти та клієнти, та макросередовище як оточуюче середовище у більш широкому розумінні). Внутрішнє середовище – це елементи та чинники, які визначають внутрішній стан, сильні та слабкі сторони й ефективність діяльності підприємства.

Основні підходи до дослідження внутрішнього середовища підприємства як складного взаємозв'язку та взаємозалежності його елементів були розроблені представниками різних наукових шкіл. В узагальненому вигляді можна виділити два основні підходи до інтерпретації внутрішнього середовища підприємства, а саме: як сукупність умінь, навичок, здібностей і компетенцій або як сукупність правил, норм, схем та інших внутрішньофірмових інститутів, які проектуються на організаційну поведінку, та взаємовідносини із зовнішнім середовищем.

До чинників внутрішнього середовища підприємства більшість науковців відносять його виробничий і фінансовий потенціал; маркетинг, управління підприємством та організаційну структуру, НДДКР.

Існує й інший підхід, згідно з яким виділяють ключові сфери внутрішнього середовища підприємства, за допомогою яких можна визначити сильні та слабкі сторони підприємства, а саме: персонал, організація управління, виробництво, маркетинг, фінанси та облік.

Зміни у зовнішньому середовищі підприємства впливають на розуміння конкурентної ситуації учасниками ринку та конкуруючими структурами, тому аналіз внутрішнього середовища підприємства має здійснюватися з урахуванням тенденцій, що склалися у зовнішньому середовищі. У процесі цього дослідження перевіряється вся система господарювання підприємства та окремих його підсистем щодо реалізації можливостей, які зовнішнє середовище надає підприємству, а також вживаються заходи щодо запобігання й послаблення загрози його існуванню, тобто виявляються сильні та слабкі сторони з оцінюванням ймовірності реалізації перших і подолання останніх. Слабкі сторони підприємства означають невідповідність його внутрішнього середовища конкурентному середовищу, тобто слабкість підприємства визначається у процесі порівняння з конкурентами.

Розглянемо вплив окремих умов підприємницького середовища на функціонування бізнесу в Україні:

- нормативно-правова база (макрорівень): визначає і встановлює «правила гри» для функціонування бізнесу взагалі. Ця умова включає закони та підзаконні акти, що регулюють підприємницьку діяльність в Україні;

- політична ситуація (макрорівень): в умовах постійної політичної конкуренції підприємницьке середовище в Україні характеризується нестійкістю, що викликає нестабільність малого бізнесу;

- соціальні настрої в суспільстві (макрорівень): бідність українського суспільства породжує соціальну напруженість, що посилюється невиконаними обіцянками політичних лідерів, проведення реформ (адже будь-які зміни викликають супротив) провокують негативні настрої в суспільстві, що спричинюють агресивну поведінку, відсутність соціальної відповідальності не лише бізнесу, а й окремого індивіда, зростання рівня злочинності та ін.;

- науково-технічний рівень (макрорівень): попри всім відому функцію малого бізнесу, український малий бізнес здебільшого характеризується зношеністю основних фондів, застарілими методами управління підприємствами та відсутністю професійного менеджменту;

- стан розвитку ринкової інфраструктури виступає своєрідним індикатором стану малого бізнесу, завдяки якій бізнес-середовище і сам бізнес може повноцінно діяти в ринкових умовах;

- власне суб'єкти підприємницької діяльності (мікрорівень) визначають і створюють умови функціонування всередині підприємства, визначають стратегію його розвитку, кадрову й фінансову політику.

Таким чином, зовнішнє середовище (макросередовище), або середовище непрямого впливу, діє не безпосередньо на кожну окрему організацію, а на всі одразу. Проте це не означає, що вплив чинників цього середовища менший за вплив чинників безпосереднього оточення. Процеси, які відбуваються в макросередовищі, дуже складні, взаємопов'язані та суперечливі, тому потребують уважного та систематичного вивчення.

Макросередовище підприємства характеризується такими особливостями:

- складністю (наявність великої кількості чинників, які перебувають у різних комбінаціях);

- взаємозв'язком і взаємообумовленістю чинників (зміна одних із них (наприклад, політичних або економічних) призводить до значних змін в інших (наприклад, у соціально-демографічних чи правових);

- невизначеністю (стратегічні рішення приймають в умовах неповноти інформації про зовнішнє середовище);

- багатоваріантністю розвитку середовища (дуже важко спрогнозувати дію його чинників у стратегічному періоді);

- динамізмом і динамізмом і мінливістю (зміни в зовнішньому середовищі відбуваються достатньо динамічно, з наростаючою швидкістю).

Мікросередовище – це середовище безпосереднього впливу на підприємство, тобто це учасники ринку, які безпосередньо контактують з підприємством. Фактори мікросередовища: конкуренти й конкурентне середовище в цілому; покупці; постачальники; партнери; місцеві органи профспілок, партій, громадських організацій; місцеві органи влади тощо.

Внутрішнє середовище – це елементи та фактори, що визначають внутрішній стан, сильні й слабкі сторони і, значною мірою, ефективність діяльності підприємства. Фактори внутрішнього середовища підприємства:

- його виробничий потенціал;

- кадровоуправлінський потенціал;
- конкурентоспроможність продукції та конкурентний потенціал;
- організація маркетингу й збуту;
- фінансовий стан;
- ефективність виробництва;
- стратегія, місія й цілі;
- організаційна структура і культура;
- організація виробництва і праці;
- мотиваційні механізми;
- екологічність виробництва;
- соціальна ефективність;
- імідж підприємства тощо.

Література.

1. Антонюк Л.Л. Міжнародна конкурентоспроможність країн: теорія та механізм реалізації: монографія. – К.: КНЕУ, 2004. – С. 104–105.
2. Абрамов В.А. Интеллектуальные ресурсы как конкурентное преимущество фирмы // Государственная служба. – 2005. – № 6 (32). – С. 32–36.
3. Андерсон Т. Введение в многомерный статистический анализ / Пер. с англ. – М.: ГИФМЛ, 1963. – 500 с.
4. Новая корпоративная стратегия / И. Ансофф, Э. Дж. Макдоннелл / Пер. с англ. – СПб.: Питер Ком, 2009. – 416 с.

СУТНІСТЬ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ КОМПЛЕКСНОЇ БЕЗПЕКИ АВТОТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА

*Журавльов І. О., здобувач вищої освіти 2 року навчання,
justicekhhg@icloud.com*

*Науковий керівник: Федотова І. В., к. е. н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Вивчення наукових джерел показало не лише відсутність єдності у визначеннях поняття комплексної безпеки підприємства, але й відсутність єдності поглядів авторів щодо назв та кількості функціональних складових цієї категорії. Так більшість авторів виділяють фінансову або економічну (комерційну) складову і ставлять її на перше місце. На другому місці, за кількістю згадувань, в складі економічної безпеки підприємства стоїть техніко-технологічна безпека. Різнома-